

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти **Сумський державний університет**

Освітня програма **6837 психологія**

Рівень вищої освіти **Бакалавр**

Спеціальність **053 Психологія**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	6837
Назва ОП	психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Книш Анастасія Євгенівна, Варунцян Анна Вадимівна, Шамне Анжеліка Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	26.03.2020 р. - 28.03.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/ssu_bachelor_psychology_self-esteem.pdf
Програма візиту експертної групи	https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/ssu_bachelor_psychology_visit-program.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальні враження про освітню програму є позитивними. Освітній процес відбувається у повному обсязі відповідно до вимог чинного законодавства. Матеріально-технічна база забезпечення освітньої програми є сучасною і відповідає вимогам вищої школи. Структура та зміст освітньої програми цілком дозволяє досягти усіх заявлених програмних результатів навчання. Освітня програма «Психологія» враховує інтереси усіх стейкхолдерів. Інтереси здобувачів враховані шляхом формування індивідуальної освітньої траєкторії. В цілому освітня програма відповідає всім Критеріям

акредитації, з яких два критерії оцінено за рівнем А, сім – за рівнем В. Підставою для таких висновків є освітнє середовище, яке створено в Сумському державному університеті та дозволяє здобувачу максимально розкрити свій академічний, науковий, спортивний, організаційний та творчий потенціал. Висловлені зауваження експертної групи щодо реалізації освітньої програми не носять системного характеру і більшою мірою є порадами із подальшого вдосконалення ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

На думку експертної групи, сильною стороною ОП слід вважати: Відповідність освітньої програми всім вимогам чинного законодавства та стандартів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 053 “Психологія”. Потужну матеріально-технічну базу і структурно-логічну схему сайту СумДУ, яка характеризується зручним інтерфейсом, прийнятним для всіх категорій користувачів. Широке застосування в освітньому процесі мультимедійного обладнання. Сформовану систему менеджменту якості СумДУ (нормативна база, організація, робочі органи тощо). Структурно-логічну узгодженість програми та забезпечення всіх ПРН обов’язковими ОК. Ефективну практику організації практики здобувачів, наявність великої кількості баз практичної підготовки з урахуванням регіонального контексту. Можливість формування індивідуальної траєкторії здобувачів шляхом реалізація вільного вибору дисциплін за допомогою Електронного кабінету студента. Зрозумілі для здобувачів правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Систематичні опитування здобувачів в межах університету щодо задоволеності освітньою діяльністю при вивченні навчальних дисциплін. Доступність результатів моніторингу викладачам за окремими ОК, що дає можливість постійно удосконалювати зміст навчальних дисциплін та гнучко підходити до регулювання співвідношення аудиторного та позааудиторного навчання. Форми та методи навчання і викладання, що застосовуються є різноманітними і практико орієнтованими, сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Стійку політику і стандарти академічної доброчесності на рівні університету. Сприяння ЗВО професійному розвитку та викладацькій майстерності науково-педагогічного персоналу. Таким чином, практична підготовка здобувачів вищої освіти дозволяє здобути усі заявлені компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група вважає за потрібне зазначити певні шляхи покращення реалізації освітньої програми. Аналізуючи інформацію, наведену у відомостях про самооцінювання ОП та отриману під час дистанційної експертизи, експертна група надала ЗВО наступні рекомендації: 1. Більш системно запроваджувати практику залучення роботодавців до періодичного перегляду та моніторингу ОП, підвищувати їх обізнаність з можливістю впливу на ці процеси, впроваджувати позитивні практики участі роботодавців у процесах реалізації ОП, залучати до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців на постійній основі. 2. Рекомендовано системно та пролонговано інформувати здобувачів у можливостях та засобах їх впливу на перегляд ОП, популяризувати ідеї їх партнерської участі у процесах періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості саме на рівні ОП, звертати окрему увагу на моніторинг та узагальнення результатів дослідження задоволеності навчанням здобувачів саме за цією освітньою програмою. 3. Уважно відстежувати якість знань з гуманітарних дисциплін, що отримуються здобувачами в рамках інтегрованих курсів з метою посилення гуманітарної складової у разі потреби. 4. Систематизувати та публікувати зміст зауважень, що надходять від стейкхолдерів до навчально-методичного відділу під час перегляду ОП. 5. Розширити перелік проблемних груп та науково-дослідних гуртків з психології для здобувачів. 6. Підвищити студентоцентрованість в межах процедури оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. 7. Популяризувати культуру та ідей академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми є чіткими та сформульованими у відповідності до місії та стратегії закладу вищої освіти. Основний фокус програми полягає у підготовці сучасного фахівця, що володіє навичками у сфері психодіагностики, психоконсультації, психокорекції, психопрофілактики та просвітництва у різних сферах життєдіяльності. Реалізація цієї мети слугує широким спектром практик, що охоплюють різні сфери суспільного та професійного життя та дійсно дозволяють задовольнити інтереси та прагнення здобувачів вищої освіти, які впродовж усього навчання мають змогу розвивати професійно важливі компетентності на практиці. Основними напрямками місії університету є служіння суспільству, освітня діяльність, дослідження та соціокультурна місія https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=52fedeb8-8e42-ea11-b021-001a4be6d04a&kind=1&_ga=2.40738023.457835808.1585485982-1875382869.1583003672 (с.11). Мета програми, що спрямована на здобуття студентами поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь та навичок, які відносяться до сфери психологічної науки, що дасть їм змогу ефективно виконувати завдання інноваційного характеру та відповідного рівня професійної кваліфікації, орієнтовані на дослідження й розв’язання складних завдань для задоволення потреб замовників від науки, бізнесу та підприємств у різних галузях повністю співвідносяться з основними орієнтирами місії, стратегії та візії зво. Таким чином, відповідність мети освітньої програми місії та стратегії зво забезпечує повну інтеграцію освітньої програми в освітнє середовище університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Освітня програма була переглянута в 2019 році у зв'язку з прийняттям стандарту вищої освіти за спеціальністю «Психологія» (бакалаврський рівень). В ході перегляду було також змінено та суттєво уточнено мету освітньої програми у відповідності до стандарту, а також місії та стратегії зво. В цьому можна переконаватися, порівнявши цілі програми 2017 року https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.212161617.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/programm/941 та 2019 року https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.212161617.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/programm/796 В ході експертизи освітньої програми були надані докази, щодо врахування інтересів стейкхолдерів при перегляді програми та її мети, а саме: 1) Протоколи засідань експертної ради роботодавців з даної освітньої програми, в яких брали участь представники комунального центру інклюзивної освіти, громадських організацій, закладів середньої освіти, приватних психологічних центрів та національної поліції https://drive.google.com/open?id=13U7Nu4KDrhDcgMUlhvFMK_YHqk4vHy 2) Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо задоволеності викладанням дисциплін в зво https://drive.google.com/open?id=1YqtkGoZ78qTN_9CHg3mglEPIVM5wimAs <https://drive.google.com/open?id=1yELzSiAEPIagY65L5gSSAEWPv2pHv9Rx> 3) Свідчення студентів про залучення до процесу перегляду програми представника студентства - студентського гаранта (Бережна Д.), що представляє їхні інтереси <https://drive.google.com/open?id=1UomDrh-6OOP8g3G-2InZc5xc28kQNNRD>. Недоліком звітів щодо результатів опитування здобувачів, є узагальнення результатів за всіма факультетами університету, що не дозволяє оцінити ступінь врахування побажань та інтересів здобувачів саме за освітньою програмою «Психологія». Разом з тим, здобувачі засвідчили, що наприкінці кожного семестру в своїх особистих кабінетах вони мають можливість оцінити різні аспекти викладання та навчання як за окремими дисциплінами, так і за програмою взагалі. Результати оцінювання в узагальненому вигляді відображаються в особистих кабінетах викладачів та гаранта програми та дозволяють сформулювати загальну картину щодо побажань та інтересів здобувачів, що за свідченням представників проектної групи і стало одним з факторів, який впливав на перегляд мети освітньої програми в 2019.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Заклад вищої освіти продемонстрував, що сучасні тенденції розвитку спеціальності, розвитку ринку праці, галузевого та регіонального контексту враховуються в першу чергу завдяки тісному співробітництву з роботодавцями, які представляють різні сфери суспільного життя регіону. Така співпраця продовжується від самого відкриття програми у 2016 році https://drive.google.com/open?id=1zbxMRjEzZa7LZwBCK5lnpWjzeRCP_DS та постійно розширюється. Роботодавці залучаються до розробки основних елементів ОП - компетентнісної моделі випускника в цілому, загальних і професійних компетентностей, беруть участь у реалізації освітнього процесу за ОП. В ході розробки програми враховувався досвід аналогічних програм в КНУ ім. Шевченка, Казахському національному педагогічному університеті імені Абая, Ужгородському національному університеті, Хмельницькому національному університеті, Українському католицькому університеті, Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка. Вважаємо недоліком те, що проектна група в процесі перегляду освітньої програми не вивчала досвід університетів європейських країн, адже широка мережа міжнародних контактів університету та високий рівень фахівців, що працюють за даною ОП дозволяє проаналізувати наявну у відкритому доступі інформацію щодо цілей та програмних результатів за аналогічними європейськими програмами.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальні та спеціальні компетентності повністю відповідають стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня (Наказ МОН від 24.04.2019). Досягнення програмних результатів та розвиток компетентностей забезпечується обов'язковими компонентами, що коректно відображено у матриці відповідності та підтверджується аналізом змісту силабусів освітніх компонентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Відповідність мети програми місії, стратегії та візії ЗВО і, як результат, повна інтеграція програми в освітній простір університету; Залученість стейкхолдерів до перегляду ОП як напряму через раду роботодавців та студентського гаранта освітньої програми, так і опосередковано через постійне оцінювання здобувачами різних аспектів навчання за окремими освітніми компонентами в особистому кабінеті здобувача; Відповідність програмних результатів навчання і компетентностей стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня; Досягнення програмних результатів та розвиток компетентностей забезпечується обов'язковими освітніми компонентами

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відсутність формалізації результатів опитування здобувачів за даною освітньою програмою не дає змоги оцінити рівень врахування інтересів всіх здобувачів в процесі перегляду освітньої програми, а саме її мети, програмних результатів навчання та компетентностей; Не врахування членами проектної групи кращих європейських практик за аналогічними програмами.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зібрані докази вказують на загальну відповідність освітньої програми критерію 1. Визначені недоліки у більшій мірі вказують на відсутність формалізації результатів проведеної роботи (опитувань здобувачів та узагальнення європейського досвіду, в т.ч. і на основі існуючих міжнародних співробітництв), ніж на нехтування важливими напрямами роботи при формулюванні цілі, програмних результатів та компетентностей за освітньою програмою. Враховуючи, що робота зі стейкхолдерами проводиться на регулярній основі, визначені недоліки можна усунути у дуже короткі терміни.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми становить 240 кредитів https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.50239715.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/component/796, що відповідає статті 5 Закону України «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для першого рівня вищої освіти (бакалавр) та відповідає стандарту вищої освіти з підготовки здобувачів на першому рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія». Варто відзначити, що мова йде не тільки про обсяг останньої верифікованої версії програми (2019 рік), але й тієї версії освітньої програми, за якою навчалися студенти випускного курсу з 2016 року https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.50239715.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/programm/941

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми має чітку структуру, навантаження за освітніми компонентами чітко розподілено за семестрами та роками навчання. Освітні компоненти, як за попередньою версією програми (2016-2018 роки) <https://drive.google.com/open?id=1LWCCnR-euSWdtHNUkNkegv6j1AD8Lo0F>, так і за актуальною <https://drive.google.com/open?id=1jdOkyt4g9YVirtkreDRKCN4SL-FHNSA> складають логічну взаємопов'язану схему, яка дозволяє досягти запланованих програмних результатів навчання (додаток до відомості самооцінювання: Таблиця 3. Матриця відповідності). У версії освітньої програми 2016-2018 року знання з гуманітарних дисциплін (українська мова, історія України, філософія) забезпечувалися такими освітніми компонентами як: - Українознавство зі змістовим модулем: комунікативний курс української мови <https://drive.google.com/open?id=1FsfInkaqSOk-Mailn1RuU0IH05E6QJH> - Філософія <https://drive.google.com/open?id=1aR7EM7rjRL8AdqVqXyY6Cic9kYKvKjy8> За результатами загально університетського опитування здобувачі в цілому по університету виявили бажання щодо поглиблення зв'язку гуманітарних дисциплін з актуальними науковими знаннями з професійної сфери https://drive.google.com/open?id=1YqtkGoZ78qTN_9CHg3mgIEPVM5wimAs, що призвело до перегляду змісту гуманітарних курсів, результатом чого стало введення дисциплін, які є інтегративними та вводять знання дисциплін гуманітарного циклу в більш актуальний для сучасних фахівців контекст: - Інтегрований курс: «Демократія: цінності, принципи, механізми» (Тема 1. Гуманістичний світогляд як основа діяльності майбутнього фахівця, Тема 2. Соціально філософські засади вивчення суспільства та держави. Громадянське суспільство в горизонті філософського осмислення. Тема 3. Філософсько-антропологічний вимір існування суспільства та держави. Соціальні цінності в сучасному світі - дозволяють майбутнім фахівцям освоїти різні аспекти знань з Філософії в контексті розвитку сучасного демократичного суспільства; Тема 4. Конституціоналізм, ліберальна демократія та Україна. Система демократії в Україні та механізми її реалізації, Тема 7. Характеристика громадянського суспільства - дозволяють здобувачам розглянути історичні аспекти розвитку демократичних інститутів та громадянського суспільства в Україні); - Курс «Основи академічного письма» (Тема 2. Науковий стиль української мови: основні ознаки та специфічні мовні засоби - дозволяє розглянути специфічні аспекти використання української мови в академічному контексті, як і весь курс в цілому); Також курс «Етнопсихологія» (Тема 11. Етнопсихологія українців) дозволяє розглянути в тому числі й історичні аспекти становлення українського етносу. Крім того, університет пропонує здобувачам поглиблювати свої знання в сфері гуманітарних дисциплін за рахунок дисциплін вибіркового циклу https://sumdu.edu.ua/images/content/academic/disciplines/2019-2020_directory-sample-disciplines.pdf <https://law.sumdu.edu.ua/uk/katalog-vibirkovih-disciplin-gumanitarno%d1%97-pidgotovki/>

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Всі компетентності та програмні результати навчання забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами, що відображено в додатку до освітньої програми. Вибіркові дисципліни відіграють лише допоміжну роль в забезпеченні програмних результатів навчання та сприяють розвитку індивідуальних інтересів здобувачів. Гуманітарний блок дисциплін в освітній програмі 2016-2018 років забезпечувався дисциплінами: Іноземна мова, Українознавство зі змістовим модулем: комунікативний курс української мови, Філософія, Правознавство (https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.50239715.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/component/941). В переглянутій версії освітньої програми (2019 рік) гуманітарний блок забезпечується дисциплінами: Іноземна мова, Основи академічного письма, Інтегрований курс: «Демократія: цінності, принципи, механізми», Правознавство (https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.50239715.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/component/941)

1875382869.1583003672#/component/796). Необхідність внесення змін, щодо змісту гуманітарних дисциплін зводило до потреб здобувачів (див. під критерій 2.2).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Обсяг дисциплін вільного вибору сягає 60 кредитів, що становить 25% загального обсягу кредитів за освітньою програмою та відповідає вимогам чинного законодавства. Каталог дисциплін вільного вибору доступний одночасно на основному сайті зовнішнього зв'язку <https://sumdu.edu.ua/uk/academic/organization-training/directory-sample-disciplines.html> та в особистих електронних кабінетах здобувачів. Вибір дисципліни здійснюється саме через особистий кабінет здобувача і якщо дисципліна набирає більше 15 слухачів, то вона затверджується деканатом https://drive.google.com/open?id=1F6mQq0IBia-TczQ_aBDJ9N70BI3FR4Cg Також особистий кабінет пропонує електронний функціонал, що дозволяє здобувачеві відстежувати власну індивідуальну траєкторію <https://drive.google.com/open?id=1bgDyz2umTYJdhYX52ruWDi9Zvg8kGnHL> . Здобувачі необмежені у виборі тільки вибірковими дисциплінами, що пропонуються за даною освітньою програмою, і можуть обирати освітні компоненти з усього переліку вибіркових дисциплін університету.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма 2016 року включала в себе три види практики: ознайомлювальну (2,5 кредити), навчальну (3,5 кредити), переддипломну (4 кредити), загальна кількість – 10 кредитів <https://drive.google.com/open?id=17XjHsa3jXBctzVjzhO82HnAWxBKDtUI7> Після перегляду включає два види практики: виробничу (5 кредитів) та переддипломну (5 кредитів) – загальна кількість 10 кредитів. Інтереси здобувачів щодо вектору професійного розвитку враховуються за рахунок дуже широкого спектру баз практики https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1a0My5iNC9rWYm2zr1cdAYsVM_ZCLfD1U Особливістю практики за цією програмою є те, що вона проходить впродовж усього семестру: студентам виділяється один день на тиждень впродовж усього семестру для відвідування бази практики. Перевагами такого підходу є: - можливість поступово розвивати практичні навички, паралельно отримуючи знання та розвиваючи компетентності в процесі навчання; - можливість отримувати консультативну підтримку керівника з боку університету впродовж усього періоду практики; - можливість зібрати необхідні дослідницькі дані для курсових, дипломних проектів; - можливість розвивати зв'язки з потенційним роботодавцем та занурюватися у вирішення різноманітних за характером виробничих завдань.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В освітній програмі велика увага приділяється розвитку гнучких навичок, оскільки вони становлять основу продуктивної професійної діяльності майбутнього фахівця та забезпечують його кар'єрне зростання (ЗК5-ЗК9, ПРН3, ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН13, ПРН14, ПРН15). Зокрема розвитку soft skills окрема увага приділяється в таких освітніх компонентах: - Критичне мислення - Інтегрований курс: «Демократія: цінності, принципи, механізми», Психологія релігії, Психологія віртуального простору, Соціологія, Політологія, - Робота в команді - Соціальна психологія, Основи психологічного тренінгу, виробничі, переддипломна практика; - Лідерські навички - Основи психологічного тренінгу, Соціальна психологія, виробничі, переддипломна практика; - Вирішення проблем - Система роботи психологічних служб та методики роботи практичного психолога , виробничі, переддипломна практика; - Самоменеджмент - Менеджмент та психологія управління, виробничі, переддипломна практика; - Комунікативні навички - Соціальна психологія, Психологія впливу та маніпулювання, Основи психологічного тренінгу, Психологія віртуального простору. Крім того, розвиткові soft skills сприяє активна участь здобувачів в наукових гуртках <https://drive.google.com/open?id=1mwjqxsGJPQW4i77ZJ4q5X77u3pUkHd8M> , науково-практичних конференціях, семінарах та тренінгах <https://drive.google.com/open?id=1WHMJzf0pOMX3CfyqAl0f2kWyOPFuxSaZ> , що суттєво підвищує рівень їхніх лідерських здібностей, навичок самоменеджменту, здатності до вирішення проблем.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Після прийняття освітнього стандарту у квітні 2019 року зовнішнього зв'язку було прийнято рішення щодо перегляду освітньої програми та приведення її у відповідність до стандарту. Після перегляду верифікована освітня програма повністю відповідає стандарту і в частині загального обсягу кредитів, і в частині компетентностей та програмних результатів навчання, і в частині контрольних заходів, і в частині забезпечення якості вищої освіти.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів та дозволяє досягти цілей та програмних результатів навчання. Співвідношення аудиторних годин та годин, що відводяться на самостійну роботу визначається Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1> (с.20-22). Разом з тим, представники навчально-методичного відділу засвідчили, що співвідношення аудиторної та самостійної роботи в межах окремої освітньої програми може змінюватися за ініціативою кафедри. Викладачі кафедри в свою чергу засвідчили, що такі зміни вони ініціюють за результатами щомісячного оцінювання студентами особливостей навчання та викладання за освітніми компонентами. Якщо в ході такого

опитування виявляється, що обсяг аудиторної чи самостійної роботи надмірний чи недостатній, то це лягає в основу перегляду розподілу навантаження за конкретною дисципліною.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дана освітня програма не передбачає дуальної форми навчання. Тим не менш, особливості організації виробничої та переддипломної практики, коли практика фактично поєднується з навчанням може стати основою запровадження дуальної форми освіти у майбутньому.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та частка в ній вибіркового дисциплін відповідає вимогам чинного законодавства; Зміст освітньої програми відповідає предметній області психології, обсяг програми та окремих її компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження студентів; Зміст освітньої програми має чітку структуру, в якій прослідковується логічний зв'язок між освітніми компонентами; В переглянутій версії освітньої програми знання з дисциплін гуманітарного блоку інтегровані в дисципліни, які дозволяють здобувачам усвідомити значимість української мови, філософії та історії України як для майбутньої професійної діяльності так і для формування світогляду; У здобувачів є можливість поглиблення гуманітарних знань за рахунок широкого переліку вибіркового дисциплін; Автоматизованість процесу вибору дисциплін за рахунок використання електронних особистих кабінетів; Можливість здобувачів висловлювати свою думку щодо якості викладання, а також задоволеність обсягом за окремими освітніми компонентами з використанням електронних особистих кабінетів; Доступність результатів опитувань здобувачів для викладачів та членів проектної групи, що дає можливість швидкого реагування на потреби здобувачів у змінах як в окремих освітніх компонентах, так і в програмі в цілому; Широкий вибір баз практик та можливість оволодіти практичними навичками впродовж усього семестру.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Заміна інтегрованого курсу з Українознавства на ряд інтегрованих освітніх компонентів дозволила майже в повному обсязі зберегти можливість отримання знань з гуманітарних дисциплін (в тому числі, української мови, філософії). Єдиний напрямок, який викликає певне занепокоєння – це історія України, не дивлячись на те, що в декількох освітніх компонентах як професійного, так і загального спрямування розглядаються історичні процеси становлення української держави, все ж є ризик того, що у здобувачів не сформується цілісне уявлення щодо історичного шляху України. Тож, вважаємо, що зво має чітко відслідковувати це питання і у разі необхідності посилити цю складову в освітній програмі.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма в цілому відповідає вимогам другого критерію. Виявлені недоліки (чи скоріше потенційні загрози) не потребують негайних втручань і можуть бути скомпенсовані завдяки дієвій системі забезпечення якості освіти, що функціонує в закладі вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання затверджені Рішенням Вченої ради Сумського державного університету (Протокол № 06 від 27 грудня 2019 року) і введені в дію наказом ректора № 0952-І від 28.12.2019 р. Вони оприлюднені на сайті ЗВО (http://vstup.sumdu.edu.ua/images/zagalne/Pravila_2020_SSU.pdf). У Додатку 2.1 до Правил прийому зазначено про набір здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Психологія» спеціальності «053 Психологія» (перший рівень вищої освіти). Правила прийому на навчання достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло. Вони не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за цією освітньою програмою. Також в університеті присутні курси підготовки до вступу за шкільними предметами, які можуть пройти усі бажаючі. Під час онлайн-зустрічей та фокус-груп було отримано докази використання даних процедур, здобувачі знають процедуру вступу на перший рівень вищої освіти.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У відповідності з Правилами прийому до СумДУ прийом на навчання за ОП «Психологія» здійснюється на основі повної загальної середньої освіти (<https://vstup.sumdu.edu.ua/images/bakalavatura/pzso2020.pdf>) або на основі ОКР молодшого спеціаліста (<http://vstup.sumdu.edu.ua/images/bakalavatura/molspec2020.pdf>). Порядок участі у конкурсному відборі при

вступі на основі ПЗСО визначається умовами прийому на навчання до ЗВО України та Правилами прийому до СумДУ. За ОП «Психологія» Правилами прийому визначено наступні конкурсні предмети та їх вагові коефіцієнти: «Українська мова та література» – 0,3; «Математика» – 0,2; «Біологія / Іноземна мова» – 0,4; Вага документа про ПЗСО – 0,1. При вступі на основі ОКР молодшого спеціаліста передбачено подання сертифікату ЗНО з української мови та літератури та складання фахового іспиту, що дозволяє визначити рівень початкових компетентностей, необхідних для успішного проходження навчання за ОП. В документі «Програма фахового вступного випробування при прийомі на перший курс зі скороченим терміном навчання та на другий курс з нормативним терміном навчання для здобуття ступеня «бакалавр» зі спеціальності 053 «Психологія» відображено перелік екзаменаційних питань, критерії оцінки знань вступників та типи та характеристика завдань. Документ оприлюднено на сайті ЗВО (<https://vstup.sumdu.edu.ua/images/bakalavratura/programmy/2-3kurs/psihologia.pdf>). Програма вступних випробувань переглядається щорічно. На основі отриманої інформації можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за освітньою програмою у цілому враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час роботи експертна група з'ясувала, що у ЗВО визнаються результати навчання, отримані в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Правила визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО відображені «Положенні про академічну мобільність здобувачів вищої освіти», яке було введено в дію наказом ректора № 0521-І від 10.07.2018 р. Документ оприлюднено на сайті ЗВО (https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=a01ab6e2-eb89-e411-9575-001a4be6d04a&kind=1&_ga=2.202754641.192287043.1585481140-1676794403.1585135150). В частині четвертій даного положення відображено правила визнання та перезарахування результатів навчання. Правила є достатньо зрозумілими та чіткими. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін та ліквідація академічної різниці здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>). За результатами онлайн-опитування учасників фокус-груп експертна група переконалася, що здобувачі вищої освіти ОП «Психологія» поінформовані про можливості академічної мобільності, про наявність таких програм та механізми визнання результатів навчання за подібними програмами, а також про наявність відповідної нормативної бази у вільному доступі. Учасники фокус-групи не мали відповідного досвіду, однак, знають про наявність випадків визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів ОП «Психологія».

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>) (розділ 10. Трансфер кредитів), а також «Положенням про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДУ, отриманих у неформальній освіті», введеним в дію наказом ректора від 29.01.2020 № 0077-І (https://normative.sumdu.edu.ua/?_ga=2.128996174.313466668.1585629484-1597548190.1577996555). Перезарахування передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. У протоколах №3 (від 2 жовтня 2018) та №8 (6 лютого 2019 р.) кафедри психології, політології та соціокультурних комунікацій СумДУ визначено склад комісії з атестації, яка визначає змістовну відповідність отриманих результатів неформального навчання та освітнього компонента ОП та приклади затвердження перезарахування результатів позанавчальної діяльності в якості частини навчальних кредитів здобувачів. Протоколи №9 (від 4 червня 2019), № 6 (від 27 грудня 2019) засідання секції психології зазначеної кафедри містять приклади зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувачам ОП, яка акредитується. За результатами інтерв'ювання гаранта ОП визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється також в рамках включення здобувачів у проект Фонду ім. Ф.Еберта по впровадженню елементів дуальної освіти. Онлайн-зустрічі з адміністрацією СумДУ, здобувачами та представниками студентського самоврядування підтвердили, що в межах ОП наявний досвід та механізми визнання результатів навчання, отриманих здобувачами у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявне виконання всіх вимог підкритеріїв в повному обсязі. Сильними сторонами ОП у контексті Критерію 3 є: наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання, які враховують особливості ОП; наявність публічного доступу до документів СумДУ, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності; сприятливі умови для можливого переведення здобувачів із однієї ОП на іншу; наявність практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, а також нормативної бази та механізмів її реалізації, зрозумілі для здобувачів правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та в цілому дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано більш системно та послідовно реалізовувати практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в контексті співпраці з роботодавцями.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3 та 3.4. Враховуючи наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання, які враховують особливості ОП, зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, експертна група вважає що даний критерій повністю виконується.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Експертною групою було з'ясовано, що форми та методи навчання і викладання дійсно сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання. Викладачі кафедри активно використовують інтерактивні методи викладання, а саме: тренінги, форум-театри, ділові ігри, кейси, дебати. Використовують в роботі мобільні пристрої. Методи навчання і викладання дозволяють реалізовуватися принципам академічної свободи, здобувачі вищої освіти дійсно вільні у виборі предметів за вибором, тем курсових та кваліфікаційних робіт.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час опитування здобувачів вищої освіти було підтверджено, що уся інформація щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається вчасно. З'ясовано, що кожен може ознайомитися з робочими програмами в особистому кабінеті, на сайті кафедри (<http://ppst.sumdu.edu.ua/index.php/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81/proponovani-kursy-ta-dystsypliny/%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.html>), у каталозі освітніх програм (https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.100579350.989009460.1585855820-1256439260.1584903246#/programm/1024) також викладачі інформують здобувачів вищої освіти на перших заняттях з навчальних дисциплін.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ЗВО активно функціонує Наукове товариство студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених СумДУ, де студентка четвертого курсу випускової кафедри Бережна Дар'я є головою. Завдяки практиці, яку студенти проходять протягом усього навчання, відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. На кафедрі функціонує два науково-дослідні гуртки (<https://drive.google.com/open?id=1mwjqxsGJPQW4i7ZJ4q5X77u3pUkHd8M>), один з яких "Політичний дискусійний клуб", що не в повній мірі охоплює питання психології, тому на думку експертної групи, кафедрі варто звернути увагу на розширення кількості науково-дослідних гуртків.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі оновлюють зміст освіти відповідно до наукових досягнень і сучасних практик у галузі 053 Психологія. Так наприклад, в ході спілкування з НПП було наголошено на посиленні практичної складової з урахуванням сучасних практик таких дисциплін, як "Психологія віртуального простору", "Етнопсихологія", "Основи психологічного тренінгу" (<http://ppst.sumdu.edu.ua/index.php/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81/proponovani-kursy-ta-dystsypliny/%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.html>), на жаль викладачі не включають переліку науково-методичного забезпечення силабусів свої наукові та навчально-методичні доробки, що, на думку експертів, сприяло б поглибленню знань здобувачів щодо можливих джерел інформації, а також розширенню можливостей профорієнтації та збільшенню контингенту студентів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В рамках інтернаціоналізації діяльності закладу вищої освіти було продемонстровано, що навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані з політикою та стратегією інтернаціоналізації (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=dec262db-c74f-e911-b41d-001a4be6d04a&kind=1>) На жаль, на сьогодні студенти випускової кафедри не брали участь у міжнародних проектах, програмах обміну, проте університет підписав договір про співпрацю з Тартуським університетом (Естонія).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання, що застосовуються на спеціальності 053 Психологія є різноманітними і сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Силабуси навчальних дисциплін розміщені на сайті, що забезпечує доступ до них здобувачів вищої освіти у будь-який момент. Під час реалізації освітньої програми університет у цілому забезпечує поєднання навчання та досліджень відповідно до заявленого рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Вузкий перелік науково-дослідних гуртків та проблемних груп. Відсутність в силабусах освітніх компонент наукових доробок викладачів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики університету експертна група дійшла висновку, що навчання і викладання за ОП 053 Психологія відповідає рівню В за критерієм 4. Виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У цілому форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, методи та критерії оцінювання описуються у робочих програмах за кожним освітнім компонентом ОП. Оцінювання проводиться відповідно до отриманих за семестр рейтингових балів і містить методи поточного оцінювання. Відповідно дозволяють встановити досягнення здобувачів вищої освіти, що регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>) та Положенням про систему контролю якості навчального процесу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=b8cfe779-8bb7-e011-b217-001a4be6d04a&kind=1>). Силабус кожного освітнього компоненту містить інформацію щодо критеріїв оцінювання та доступний здобувачам впродовж усього семестру.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти за ОП «Психологія» відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» за першим (бакалаврським) рівнем, яким передбачено проведення атестації у формі захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи, складання комплексного екзамену за напрямом підготовки і завершується видачою документу державного зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «Психологія». Порядок проведення атестації, створення та організація роботи екзаменаційних комісій з атестації визначені в Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=f25f99b8-f63c-ea11-912d-001a4be6d04a&kind=1>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та

врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час акредитації, було відмічено, що правила проведення контрольних заходів є чіткими, доступними для усіх учасників освітнього процесу та регулюються окремими розділами Положення про організацію освітнього процесу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>) Студенти підтвердили, що екзаменатори є об'єктивними та по завершенню кожного семестру відбувається опитування студентів щодо організації навчального процесу стосовно кожної дисципліни за допомогою спеціально розробленої програми через систему особистих електронних кабінетів. (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=8c1ab3be-fc59-e911-9c29-001a4be6d04a&kind=1>) є усунення конкретних викладачів від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» Правила перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>) та передбачають можливість дворазового перескладання - перший раз викладачу, другий раз комісії. Цей порядок передбачає стандартні етапи: ознайомлення з графіком перескладань, отримання індивідуального екзаменаційного листка, перескладання за стандартними процедурами. Проте під час спілкування зі здобувачами вищої освіти, одна зі студенток наголосила на складнощях та дискомфорті, коли стикнулася з потребою перескладання іспиту з метою підвищення оцінки, в результаті студентка вирішила не перескладати його і залишити початковий бал. Тому експерти рекомендують ЗВО переглянути порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження з метою підвищення їх студентоцентрованості.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час акредитації, було підтверджено, що у закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у Кодексі академічної доброчесності (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=24c2956b-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>) та у Положення про академічну доброчесність та етику академічних відносин (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=fe3a1f9e-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>) В СумДУ функціонує Студентська агенція співдії якості освіти (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=9e9c77b7-4cf9-e911-8a80-001a4be6d04a&kind=1>) Проте, під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти було виявлено, що не всі студенти обізнані у питаннях академічної доброчесності, а саме у деталях щодо перевірки робіт на плагіат. Після перевірки робіт викладачем з використанням програмного забезпечення, що доступне в бібліотеці вони отримують лише інформацію про те чи пройшли перевірку, без деталей щодо відсотку унікальності тексту, правильності цитувань тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, валідними, дозволяють встановити досягнення результатів навчання у цілому та для окремого освітнього компоненту, оприлюднюються заздалегідь. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти. Наявні чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів. Наявні чіткі та зрозумілі політика, стандарти академічної доброчесності. Функціонує Студентська агенція співдії якості освіти

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано підвищити студентоцентрованість в межах процедури оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Наявна недостатня поінформованість студентів у питаннях академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведені сильні сторони та наявність незначних недоліків, експертна група дійшла висновку, що Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність за ОП 053 Психологія відповідають рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз відомостей про самооцінювання, висновки зустрічей з НПП та керівником навчального відділу ЗВО підтвердили відповідність педагогічних працівників кафедр цілям та програмним результатам навчання на освітній програмі, що акредитується. Дослідивши відповідність викладачів дисциплінам, які вони викладають, експертна група співвіднесла академічну та професійну кваліфікацію цих науково-педагогічних працівників і визначила, що всі вони відповідають тим дисциплінам, які викладають у межах освітньої програми 053 Психологія.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ході акредитації було підтверджено, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми, згідно з нормами, закріпленими у Положенні про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d4b030ae-80a2-e511-8085-001a4be6d04a&kind=1>

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час спілкування із роботодавцями та здобувачами вищої освіти було підтверджено факти залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу і укладання з ними договорів про проходження практик (https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1a0My5iNC9rWYm2zr1cdAYSVM_ZCLFD1U)

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Заклад вищої освіти дійсно залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, проте не на регулярній основі. Практичні заняття можуть проводитися викладачами разом із експертами галузі (<http://ppst.sumdu.edu.ua/index.php/novynymedia-5/449-.html>), (<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1PwlgC9pYuRdY01DeLujbPHcNi6tzq9hX>) використовуючи матеріально-технічну базу організацій-партнерів. Також планується залучити представників роботодавців до складу екзаменаційних комісій цього року.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ході спілкування з викладачами було з'ясовано, що заклад вищої освіти всебічно підтримує НПП у професійному розвитку, згідно з Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=ba7d76bc-742d-e211-86ae-001a4be6d04a&kind=1>). ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через наявність власних програм підвищення кваліфікації (<http://crkr.sumdu.edu.ua/uk/>). Доцент кафедри Улунова Г.Є. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора психологічних наук. Під час ознайомлення експертної групи з науковими доробками науково-педагогічного персоналу кафедри на ресурсі "Google scholar" було з'ясовано, що не всі викладачі мають особисті сторінки, а у тих хто їх має інформація давно не оновлювалася.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В університеті запроваджено ряд конкурсів (педагогічних інновацій, «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU», «Кращі науково-педагогічні працівники», «Кращий викладач очима студентів»), метою яких є активізація діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Ряд показників, які характеризують якість навчально-наукової роботи зі студентами враховуються при визначенні рейтингу структурних підрозділів (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=74e5b644-a2b2-e011-856b-001a4be6d04a&kind=1>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через наявність власних програм підвищення кваліфікації Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців не на постійній основі. Застарілі або відсутні дані викладачів на "Google scholar".

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучання роботодавців, професіоналів практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу загалом забезпечують викладання дисциплін за ОП 053 Психологія та відповідають рівню В за критерієм Людські ресурси. Виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група пересвідчилась у наявності та реальному використанні матеріально-технічних ресурсів, які необхідні для викладання дисциплін ОП. Оцінювання наявності та достатності цих ресурсів здійснювалося експертною групою шляхом дистанційного відео-огляду (навчальні аудиторії, комп'ютерні класи, навчально-лабораторне обладнання, бібліотека, санітарно-технічні приміщення, приміщення кафедр) та ознайомлення за допомогою ресурсу університетського сайту «Кампус-life» (<https://sumdu.edu.ua/uk/kampus-life.html>) (Конгрес-центр, Університетська клініка, Спортивний клуб, Центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (Ц-119), Психологічна служба (Н-316), Гендерний ресурсний центр (Н-310)). Навчальні заняття здобувачів ОП проводяться у 7 навчальних аудиторіях (одна з них – тренінгова зала) з мультимедійним обладнанням (Н-119 – 160 кв.м.; Н-319 – 58,1 кв.м.; Н-316 – 57,7 кв.м.; Н-316 – 34 кв.м.; Н-313 – 57,7 кв.м.; Н-314 – 57,7 кв.м.; Н-302 – 57,7 кв.м.) та 2-х комп'ютерних класах, оснащених ліцензійними операційними системами від Microsoft та пакетами прикладного програмного забезпечення (Н-308; Н-309). Крім того, для забезпечення ОП використовуються лекційні аудиторії з мультимедійним обладнанням спільного користування (потоківі) (Н-110 – 160 кв.м.; Н-121 – 160 кв.м.). В усіх приміщеннях є вільний доступ до Wi-Fi та Інтернет. Впроваджена автоматизована система розкладу занять (http://schedule.sumdu.edu.ua/?_ga=2.237314624.192287043.1585481140-1676794403.1585135150). СумДУ реалізує заходи матеріального стимулювання наукової та навчально-педагогічної діяльності викладачів, системно фінансує розвиток інфраструктури та оновлення навчально-лабораторного обладнання. З метою підвищення ефективності витрат та стимулювання до зростання надходжень діє система субрахунків структурних підрозділів СумДУ. Загалом матеріально-технічні ресурси цілком достатні для реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Згідно зі статутом ЗВО (https://normative.sumdu.edu.ua/index.php?task=getfile&tmpl=component&id=802fff39-0fb2-e011-9640-001a4be6d04a&kind=1&_ga=2.177612901.192287043.1585481140-1676794403.1585135150) особи, які навчаються в СумДУ, мають право на безоплатне користування інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами та об'єктами соціально-культурного призначення. Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами здобувачів та НПП, встановлено, що доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання і викладання в межах освітньої програми, є вільним і безкоштовним. Для реалізації освіти за даною ОП у здобувачів є доступ до електронних ресурсів, який здійснюється, як у комп'ютерних класах з вільним доступом, так і через підключення до локальної комп'ютерної мережі. Наявні безкоштовні ІТ-інструменти доступу до розкладу занять, домашніх завдань, форм контролю, навчального контенту, опитувань та інших елементів ОП (в тому числі слід відзначити наявність електронного кабінету у кожного здобувача та викладача). Доступ до бібліотеки СумДУ є також вільним і безкоштовним.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

За результатами онлайн-спілкування з фокус-групами здобувачів ОП «Психологія», а також онлайн-відвідування гуртожитку, їдальні, бібліотеки, спортивного майданчику експертна група дійшла висновку, що освітнє середовище є безпечним та комфортним для передування здобувачів. В СумДУ створені зручні зони для коворкінгу, семінарів, тренінгів, вебінарів. Для забезпечення безпеки життя та здоров'я в університеті прийнятий Кодекс корпоративної культури СумДУ (https://news.sumdu.edu.ua/images/stories/news/2012_02_10/kodeks.pdf) проводяться регулярні заходи, направлені на пропаганду здорового способу життя, гендерної рівності як серед студентів, так і серед співробітників СумДУ. Для задоволення потреб та інтересів здобувачів ОП наявні органи студентського самоврядування (ГО Студентський деканат, студентська рада, студентський профком тощо), які регулярно обговорюють на зустрічах важливі питання. В корпусах наявні зони для самостійної роботи студентів у позанавчальний час. Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів забезпечується системою заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, а також правил протипожежної безпеки. Безпечність перебування на території СумДУ додатково забезпечується налагодженою системою охорони порядку. В СумДУ працює психологічна служба, яка надає безкоштовну підтримку здобувачам та викладачам університету (<https://sumdu.edu.ua/uk/kampus-life/social-face/psychological.html>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

СумДУ повністю забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів та викладачів. З метою забезпечення комунікації у ЗВО була розроблена і впроваджена онлайн платформа «Особистий кабінет студента». Проводяться регулярні опитування і анкетування здобувачів. Соціальна підтримка здійснюється через Координаційний центр гуманітарної політики. Наявна сторінка на сайті щодо соціального обличчя СумДУ <https://sumdu.edu.ua/uk/kampus-life/social-face.html>. Здобувачі вищої освіти та співробітники СумДУ мають можливість отримати для персонального використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках програм пільгового академічного ліцензування (<https://it.sumdu.edu.ua/#it-ssu-students>). Якість підтримки здобувачів забезпечується співпрацею з органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями. Функціонує центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<http://leleka.sumdu.edu.ua/uk/home/2-uncategorised/639-komanda-studentskij-leleka-zapros hue-do-sprivratsi.html>), у якому є можливість перебування дітей на час перебування батьків у стінах СумДУ, культурномистецький центр (<https://kmc.sumdu.edu.ua/>), головною метою якого є організація та проведення масових культурно-видовищних заходів, на базі якого працюють вокальні, хореографічні, театральні гуртки. Здійснюється соціальний супровід студентів пільгових категорій та студентів-сиріт. 19 здобувачів пільгових категорій, які навчаються за ОП отримують належну соціальну підтримку. Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами здобувачів встановлено, що в СумДУ за кожною академічною групою закріплюється студентський куратор, який допомагає студентам-першокурсникам в адаптації до нових умов навчання (згідно «Положення про студента-куратора академічної групи СумДУ»). Висока якість підтримки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою підтверджується достатньо високим рівнем їх задоволеності, що було виявлено у процесі онлайн-спілкування із здобувачами-представниками фокус-груп.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У СумДУ створено інклюзивне освітнє середовище (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/special-educational-needs.html>) для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів з урахуванням їхніх потреб та можливостей. За результатами інтерв'ювання заступником декана з виховної роботи факультету ІФСК Зінченко А.В. за освітньою програмою навчаються 4 здобувача з особливими освітніми потребами. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури їх підтримки. Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами в СумДУ передбачає індивідуальне навчання у формі індивідуального графіка в загальних групах. Навчальні корпуси та гуртожитки облаштовані пандусами, розпочата робота по встановленню підйомних платформ для інвалідів і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля. Для забезпечення потреб здобувачів з особливими освітніми потребами працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В СумДУ існує процедура вирішення конфліктних ситуацій. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<https://bit.ly/2lvoD4p>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. Процедура врегулювання конфліктів у СумДУ, зі слів здобувачів та адміністративного персоналу, може відбуватися на рівні кафедри, факультету, студентського самоврядування та ректора. Існують також процедури вирішення конфліктних ситуацій шляхом звернення до адміністрації СумДУ: скринька довіри, особистий прийом у ректора, лист-скарга або система електронних звернень до керівництва СумДУ (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/application.html>). Під час онлайн-опитування фокус-груп була виявлена обізнаність здобувачів щодо варіантів та процедури вирішення конфліктних ситуацій на ОП; визначено, що здобувачі у випадку конфлікту в першу чергу звернулися б до студентських органів самоврядування (Студентський ректорат) та кураторів. Встановлено також, що під час студентського онлайн-опитування щодо задоволеності НПП в анкеті містяться питання, які виявляють проблеми дискримінації, корупції та сексуальних домагань, що дозволяє попередити можливі конфліктні ситуації.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Створене освітнє середовище та наявні матеріальні ресурси є сильними сторонами цієї ОП. Матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення ОП «Психологія» є достатніми для якісного забезпечення освітнього процесу. Вони відповідають цілям і програмним результатам навчання за ОП. ЗВО забезпечує освітню, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів та спроможне задовольнити їх потреби та інтереси. Сильною стороною є високий рівень забезпечення інформаційними ресурсами і технологіями (особисті електронні кабінети здобувачів та НПП, сучасна бібліотека з мультимедійними засобами пошуку та реєстрації літератури тощо), спеціальні місця для коворкінгу, тренінгів, семінарів, забезпечення навчальними аудиторіями з мультимедійним обладнанням та устаткуванням, необхідним для виконання освітньої програми. Належна увага надається для студентів з особливими освітніми потребами. ЗВО дотримується політики запобігання нестатутним стосункам між усіма учасниками освітнього процесу, зокрема щодо корупції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Експертна група вважає, що треба продовжувати роботу з впровадження позитивних практик встановлення підйомних платформ для здобувачів з особливими потребами і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля.

Рівень відповідності Критерію 7.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Має місце відповідність умов діяльності ЗВО критерію 7. Здійснення освітнього процесу забезпечується матеріальними, фінансовими ресурсами, створено умови для надання здобувачам якісних освітніх послуг, а наведені рекомендації відносяться до пропозицій не зупинятися на досягнутому. Фінансові та матеріально-технічні ресурси ОП дозволяють повністю забезпечити якісну підготовку фахівців. Підкритерії щодо існування освітнього середовища та наявності матеріальних ресурсів для ОП відповідають критерію 7 в повній мірі.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Експертною групою було виявлено, що у СумДУ політика та система забезпечення якості навчальної діяльності та вищої освіти формується за рахунок нормативної основи, внесеної до Реєстру основної нормативної бази системи управління якістю діяльності СумДУ <https://bit.ly/2VRQNhj>. У ЗВО затверджене та оприлюднене на офіційному веб-сайті «Положення про освітні програми вищої освіти СумДУ», яке передбачає щорічний моніторинг та перегляд ОП. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП регулюються також методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» <https://bit.ly/3aChJ9g>. ОП розробляється гарантом та робочою проектною групою, склад якої представлений фахівцями даної галузі (наказ 0602-І від 30.08.2019 р.). Останній перегляд ОП «Психологія» відбувся у 2019 році, що зазначено в документах ОП і підтверджено робочою проектною групою та гарантом ОП під час зустрічі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми. В СумДУ створено Бюро із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/quality-education/quality-office.html>), Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти інститутів, факультетів. (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=f8c0ca32-d6e3-e711-926d-001a4be6d04a&kind=1>). Цими органами систематично проводяться експертизи ОП, моніторинг якості освітньої діяльності, опитування, аналіз складових ОП тощо. Відбувається опитування здобувачів щодо задоволеності освітньою діяльністю при вивченні навчальних дисциплін (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=e22f645d-0883-e511-808b-001a4be6d04a&kind=1>). Позиція здобувачів вищої освіти враховується також через щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів» <https://bit.ly/2v29LNw> та участь у щорічній конференції «Навчальний процес очима студентів». За результатами поширюються кращі практики освітньої діяльності, здійснюється врахування пропозицій щодо підвищення якості навчання, викладання, оцінювання. За результатами інтерв'ювання представників студентського самоврядування від ОП «Психологія» вони беруть участь у забезпеченні якості освіти переважно через факультетські органи самоврядування (4 представники від ОП <https://ifsk.sumdu.edu.ua/uk/studentam/studentske-samovriaduvannia.html>) та Раду забезпечення якості ІФСК, до складу якої входять 2 здобувачі ОП «Психологія» - А. Кобелева та А. Солдатенко (<https://ifsk.sumdu.edu.ua/uk/pro-fakultet/rada-z-iakosti.html>). Членом робочої проектної групи з супроводження ОП є студентка 4 курсу ОП Д. Бережна. Онлайн-опитування фокус-груп здобувачів, однак, показало, що не всі з них обізнані та усвідомлюють можливість реальної участі у всіх процесах забезпечення якості ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Загалом процес співпраці з роботодавцями в ЗВО регулюється положенням про ЕРР (Реєстр основної нормативної бази системи управління якістю діяльності СумДУ <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=188136f0-d6e3-e711-926d-001a4be6d04a&kind=1> (розділ 4, п. 9). ОП «Психологія» акредитується вперше, але в процесі онлайн-спілкування з роботодавцями було встановлено, що відносини останніх з гарантом ОП та членами Робочої проектної групи мають постійний партнерський характер. Наприклад, в ході інтерв'ювання роботодавці виявили високий рівень залучення у співпрацю в межах навчальної практики та стажування здобувачів. У 2019 році створено Експертну раду роботодавців за спеціальністю 053 «Психологія» (протокол секції №3 від 27.09.2019 р.; наказ по СумДУ 0849-І «Про створення експертної ради роботодавців за спеціальністю 053 «Психологія» від 20.11.2019 р.) (<http://ppst.sumdu.edu.ua/images/2022.jpg>). У склад Робочої проектної групи ОП від роботодавців входить канд. психол. наук, головний психолог управління кадрового забезпечення УМВС України в Сумській області Ханенко І.І. За результатами інтерв'ювання гаранта та аналізу документів роботодавці залучалися до процесу зовнішньої експертизи освітньої програми на етапі її затвердження. Роботодавці також залучаються до процесу періодичного перегляду ОП, зокрема, наявність експертної думки роботодавця Вознесенської О.Л. підтверджується відповідними документом (протокол №8 розширеного засідання секції «Психологія» від 30.11.2019 р.). Онлайн-опитування під час фокус-груп роботодавців, однак, показало їх недостатню обізнаність з процедурами моніторингу та перегляду ОП, а також обмеженість їх участі у процесах вдосконалення ОП та інших процедур забезпечення якості (опитування, участь у роботі екзаменаційних комісій тощо).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В складі ЗВО функціонує Навчальний відділ з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів, який проводить збір та аналіз інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Експертами було встановлено, що в СумДУ збирання та врахування інформації щодо працевлаштування випускників здійснюється на постійній основі, проводиться моніторинг кар'єрного шляху випускників, інформація розміщується на сторінці «Відомі випускники» <https://www.sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/famous-graduates.html>. У зв'язку з тим, що ОП акредитується вперше, моніторинг кар'єрного шляху випускників, саме за представленою ОП, ще не здійснювався.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

На зустрічі зі здобувачами та співробітниками ЗВО було з'ясовано, що в університеті створено ефективну систему виявлення недоліків. Процедури реагування на виявлені недоліки в ОП регулюються «Системою забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ» <https://bit.ly/38B75hD>. За час реалізації ОП недоліків в ОП та освітній діяльності з її реалізації виявлено не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості, сформована в академічній спільноті ЗВО, сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Академічна спільнота є активним учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на рівні ОП. Ключовим документом, що визначає інституційну основу та регламентує процеси забезпечення якості ОП є «Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ» <https://bit.ly/38B75hD>. Ця процедура забезпечення звітності, контролю та моніторингу показників із забезпечення якості вищої освіти здійснюється в ієрархічній послідовності, що було підтверджено та деталізовано в процесі інтерв'ювання в різних фокус-групах. Організація системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти СумДУ ґрунтується на принципах студентоцентричності; інформаційної відкритості; толерантності та запобігання проявів дискримінації; пильнування виявів академічного шахрайства; забезпечення принципів академічної чесності і свободи. В зазначеній 5-ти ступеневій системі забезпечення культури якості значна роль належить органам студентського самоврядування та Студентській агенції співдії якості освіти. На факультеті проводиться системна робота по підвищенню здатності викладачів реалізовувати політику університету у сфері забезпечення якості, проводяться семінари щодо забезпечення культури якості, діє Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, членами якої є викладачі кафедр та два здобувачі ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною можна вважати сформовану систему менеджменту якості СумДУ (нормативна база (<https://normative.sumdu.edu.ua/>), організація, робочі органи тощо) та створену корпоративну культуру ЗВО, яка дозволяє оперативно вдосконалювати ОП та освітню діяльність за нею. Академічна спільнота та здобувачі вищої освіти мають можливість брати пряму та опосередковану участь у перегляді освітньої програми та інших процедурах забезпечення якості ОП. До позитивних практик можна віднести включення студентів до Ради забезпечення якості ОП як на факультетському, так і на університетському рівнях. Сильною стороною можна вважати врахування позицій більшості стейкхолдерів при реалізації внутрішнього забезпечення якості освітньої програми, залученість у цей процес органів студентського самоврядування, комунікація між роботодавцями, кафедрою та здобувачами вищої освіти у межах освітньої діяльності за ОП, систематичні опитування здобувачів щодо задоволеності освітньою діяльністю при вивченні навчальних дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Оцінка підкритеріїв в цілому показала відповідність ОП і всієї внутрішньої системи забезпечення якості СумДУ критерію 8. Рекомендується більш системно популяризувати ідеї партнерської участі здобувачів у процесах періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості, аналізувати статистичні результати процедур опитування здобувачів не тільки в розрізі СумДУ та факультетів, але і в розрізі безпосередньо ОП, проводити студентські фокус-групи здобувачів в процесі щорічного перегляду освітніх програм тощо. Рекомендується також удосконалювати позитивні практики участі роботодавців у процесах забезпечення якості ОП, підвищувати їх обізнаність з можливістю та процедурами перегляду та вдосконалення ОП. На думку експертної групи полем потенційного розвитку та вдосконалення ОП є подальша активізація співпраці з роботодавцями у напрямку їх залучення до процесу періодичного моніторингу якості ОП (наприклад, через систематичні опитування). Було б доцільно також розглянути можливість більш активного залучення роботодавців до проведення практичних занять на постійній основі, до участі в екзаменаційних комісіях тощо.

Рівень відповідності Критерію 8.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішня система забезпечення якості ОП є дієвою. Її розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд відбуваються відповідно до процедур забезпечення якості освітніх програм у СумДУ. Здобувачі вищої освіти залучаються до періодичного перегляду ОП через членство в органах студентського самоврядування, періодичні опитування тощо. Роботодавці залучаються до процесу періодичного перегляду ОП через зовнішню експертизу освітньої програми, участь у робочій проектній групі ОП та участь в експертній раді роботодавців. Академічна спільнота є активним учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності. В академічній спільноті СумДУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Критерій 9. Прозорість та публічність:**1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила і процедури, що регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими та доступними в реєстрі основної нормативної бази системи управління якістю діяльності Сумського державного університету https://normative.sumdu.edu.ua/?_ga=2.213752785.457835808.1585485982-1875382869.1583003672 Зокрема в реєстрі містяться: Положення про організацію освітнього процесу <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1> Статут університету <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=802fff39-0fb2-e011-9640-001a4be6d04a&kind=1> Кодекс корпоративної культури <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=cc831d09-e877-e111-97d8-001a4be6d04a&kind=1> Кодекс академічної доброчесності <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=24c2956b-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1> Положення про організацію інклюзивного навчання <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=c085eb61-8b04-ea11-8c46-001a4be6d04a&kind=1> Положення про навчання здобувачів за індивідуальним графіком <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=56638150-7801-ea11-b7f1-001a4be6d04a&kind=1> Положення про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти Сумського державного університету, отриманих у неформальній освіті <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=064a4588-a442-ea11-afa3-001a4be6d04a&kind=1> та інші документи, що стосуються організації навчального процесу. Під час проведення фокус-групи здобувачі продемонстрували добре розуміння навігації сайту університету та знання того, де вони можуть знайти необхідні документи.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Опублікування проекту освітньої програми та її верифікованої версії в каталозі освітніх програм регламентується Наказом Сумського державного університету щодо оприлюднення освітніх програм, їх освітніх компонентів та інформації про дотримання Ліцензійних вимог від 1 червня 2018 року <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=16ec932f-ca67-e811-9585-001a4be6d04a&kind=1> Наразі в каталозі освітніх програм зі спеціальності 053 Психологія міститься 3 освітні програми: Психологія 2017, Психологія 2019 (проект для обговорення), Психологія 2019 (верифікована) [https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.246985537.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/Технічної%20можливості%20перевірити%20дату%20опублікування%20проекту%20для%20обговорення%20наразі%20немає,%20але%20за%20свідченням%20представника%20навчально-методичного%20відділу%20проект%20було%20опубліковано%20більш%20як%20за%20місяць%20до%20затвердження,%20а%20впродовж%20часу%20до%20затвердження%20збиралися%20зауваження%20та%20пропозиції%20від%20стейкхолдерів%20електронною%20поштою.%20Наразі%20університет%20розробив%20опитувальник%20у%20вигляді%20google%20форми%20та%20збирає%20відгуки%20від%20стейкхолдерів%20таким%20чином.%20Організація%20каталогу%20освітніх%20програм%20не%20дає%20змогу%20ознайомитися%20зі%20змістом%20зауважень,%20які%20надійшли,%20але%20порівняння%20проекту%20та%20верифікованої%20версії%20вказує%20на%20те,%20що%20були%20внесені%20зміни%20в%20розділах:%20-%20Формулювання%20мети%20\(конкретизація\);%20-%20Викладання%20та%20навчання%20\(підкреслення%20студентоцентрованості\);%20-%20Компетентності%20та%20програмні%20результати%20навчання.%20Визначені%20відмінності%20вказують%20на%20неформальний%20характер%20врахування%20пропозицій%20стейкхолдерів.](https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.246985537.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/Технічної%20можливості%20перевірити%20дату%20опублікування%20проекту%20для%20обговорення%20наразі%20немає,%20але%20за%20свідченням%20представника%20навчально-методичного%20відділу%20проект%20було%20опубліковано%20більш%20як%20за%20місяць%20до%20затвердження,%20а%20впродовж%20часу%20до%20затвердження%20збиралися%20зауваження%20та%20пропозиції%20від%20стейкхолдерів%20електронною%20поштою.%20Наразі%20університет%20розробив%20опитувальник%20у%20вигляді%20google%20форми%20та%20збирає%20відгуки%20від%20стейкхолдерів%20таким%20чином.%20Організація%20каталогу%20освітніх%20програм%20не%20дає%20змогу%20ознайомитися%20зі%20змістом%20зауважень,%20які%20надійшли,%20але%20порівняння%20проекту%20та%20верифікованої%20версії%20вказує%20на%20те,%20що%20були%20внесені%20зміни%20в%20розділах:%20-%20Формулювання%20мети%20(конкретизація);%20-%20Викладання%20та%20навчання%20(підкреслення%20студентоцентрованості);%20-%20Компетентності%20та%20програмні%20результати%20навчання.%20Визначені%20відмінності%20вказують%20на%20неформальний%20характер%20врахування%20пропозицій%20стейкхолдерів.)

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Заклад вищої освіти оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті в каталозі освітніх програм точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.246985537.457835808.1585485982-1875382869.1583003672#/programm/796 не пізніше як через 10 днів після її остаточного затвердження. Інформація щодо освітньої програми та її складових частин надзвичайно зручно розміщена на сайті університету та доступна як в звичайній, так і в мобільній версії сайту. Здобувачі засвідчили, що знають про розміщення освітньої програми в каталозі освітніх програм. Крім того, на сайті кафедри розміщені силабуси та методичні матеріали по освітніх компонентах програми і здобувачі мають до них вільний доступ <http://ppst.sumdu.edu.ua/index.php/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81/proponovani-kursy-ta-dystsypliny/%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%87%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.html> <http://ppst.sumdu.edu.ua/index.php/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81/biblioteka-ta-resursy/posibnyky.html>

<http://ppst.sumdu.edu.ua/index.php/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81/biblioteka-ta-resursy/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B8.html>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Надзвичайно зручний та повний публічний реєстр нормативних документів, що доступний всім учасникам освітнього процесу; Наявність на сайті університету зручного та доступного для розуміння всіх стейкхолдерів каталогу освітніх програм; Наявність практики опублікування проекту освітньої програми та її обговорення зі стейкхолдерами; Опублікування на сайті кафедри силабусів та методичного забезпечення освітніх компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність практики опублікування в каталозі освітніх програм зауважень стейкхолдерів щодо проекту освітньої програми та таблиці внесених за зауваженнями змін.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма в цілому відповідає вимогам за Критерієм 9. Наразі навчально-методичним відділом закладу вищої освіти вже розпочата робота з систематизації та узагальнення пропозицій стейкхолдерів щодо проекту освітньої програми і визначений недолік буде виправлено у найближчому майбутньому.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямів досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шамне Анжеліка Володимирівна

Члени експертної групи

Книш Анастасія Євгенівна

Варунця Анна Вадимівна